

FOA-medlemmernes forventninger til tilbagetrækning

2 ud af 3 (67 %) FOA-medlemmer finder det sandsynligt eller meget sandsynligt, at de får brug for ordninger, hvor de kan stoppe med at arbejde før folkepensionsalderen. Det viser FOAs arbejdsmiljøundersøgelse fra 2019. Undersøgelsen viser også, at mere end halvdelen af de medlemmer, der har fået udbetalt deres efterlønsbidrag, i dag fortryder deres valg.

Spørgsmålene er stillet til FOAs medlemspanel i perioden 4. juni til 17. juni 2019. Spørgsmålene blev stillet til medlemmer i arbejde, og i alt 3.366 medlemmer svarede på ét eller flere spørgsmål i undersøgelsen.

Hovedkonklusioner:

- **Brug for tidligere tilbagetrækning:** 2 ud af 3 (67 %) FOA-medlemmer finder det sandsynligt eller meget sandsynligt, at de får brug for ordninger, hvor de kan stoppe med at arbejde før folkepensionsalderen, fordi de bliver så nedslidte, at de ikke kan arbejde mere end 2-3 timer om dagen. 38 procent finder det sandsynligt, og 29 procent finder det meget sandsynligt.
- **Stor interesse for tidlig folkepension:** 8 ud af 10 (79 %) finder det sandsynligt eller meget sandsynligt, at de vil benytte sig af en ret til at gå på folkepension 2-3 år før den almindelige pensionsalder. Blandt unge medlemmer under 40 år er tallet 85 procent.
- **Også medlemmer med godt helbred forudser tidlig tilbagetrækning:** Halvdelen af FOAs medlemmer, som i dag oplever deres helbred som godt eller meget godt, finder det sandsynligt, at de får brug for ordninger, der gør det muligt at trække sig tilbage før folkepensionalderen.
- **Sammenhæng med arbejdsmiljø og højt arbejdstempo:** Medlemmer som i dag har dårligt arbejdsmiljø eller stresssymptomer forventer i højere grad end andre, at de får brug for at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet før deres nuværende pensionsalder.
- **Mange fortryder udmeldelse af efterlønsordningen:** 4 ud af 10 FOA-medlemmer er i dag medlem af efterlønsordningen, mens 3 ud af 10 har forladt ordningen og fået udbetalt deres efterlønsbidrag. Af sidstnævnte har mere end halvdelen (55 %) dog senere fortrudt beslutningen, og blandt de 50-59-årige gælder det knap 2 ud af 3.
- **På efterløn med det samme:** Flere end halvdelen (54 %) af de, der er tilknyttet efterlønsordningen, vil forlade arbejdsmarkedet, så snart de kan gå på efterløn. Især medlemmer med dårligt helbred, medlemmer, der føler sig stressede, og medlemmer med dårligt arbejdsmiljø forventer at trække sig tidligt tilbage.

KONTAKT Notat udarbejdet af:
FOA Politik og Analyse

Katrine Bonde Nielsen
Tlf. 46 97 23 85

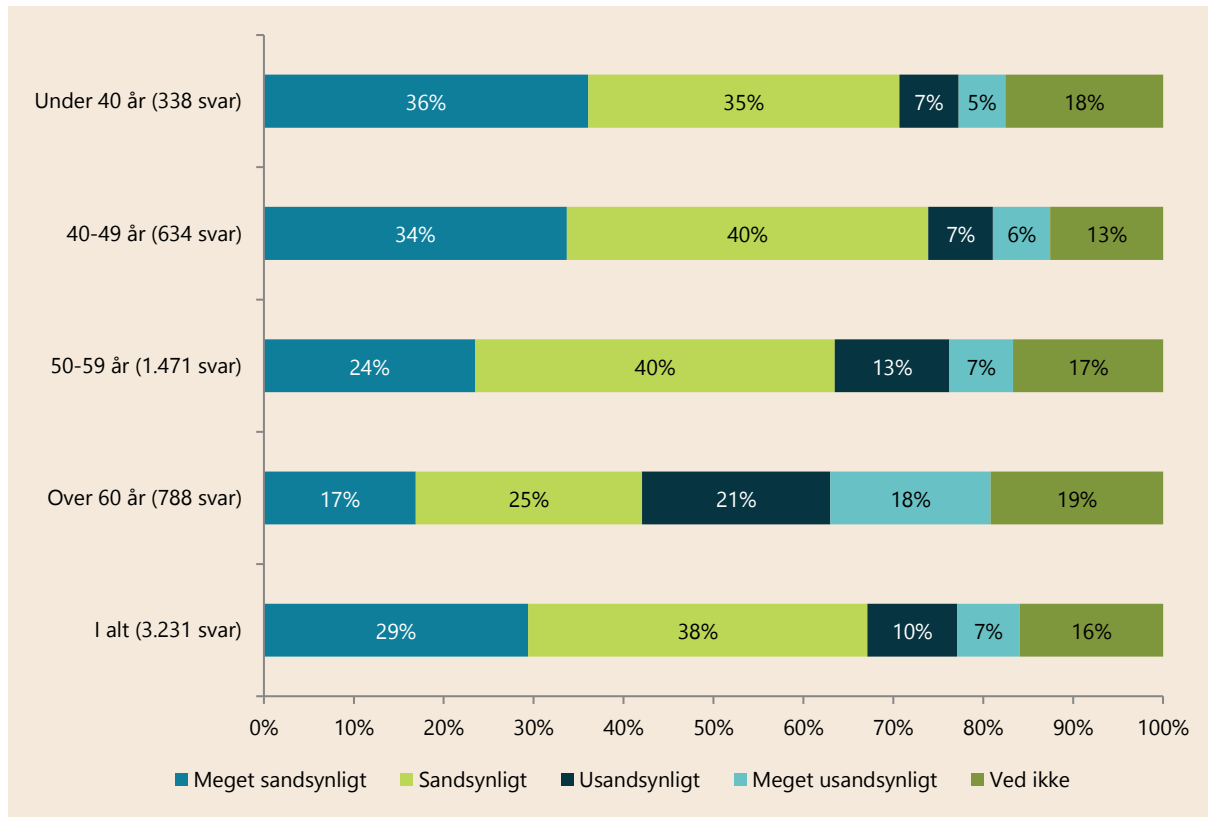
Alexander Teilmann Larsen
Tlf. 46 97 27 07

Knap 7 ud af 10 finder det sandsynligt, at de får brug for at stoppe med at arbejde før pensionsalderen

Medlemmerne blev spurgt, hvor sandsynligt de tror, det er, at de kunne få brug for ordninger, hvor de kan stoppe med at arbejde, før de når pensionsalderen, fordi de bliver så nedslidt, at de ikke længere er i stand til at passe et normalt arbejde i mere end 2-3 timer om dagen (figur 1). 29 procent finder det meget sandsynligt, og 38 procent finder det sandsynligt. 10 procent finder det usandsynligt, og 7 procent finder det meget usandsynligt. 16 procent svarer "Ved ikke".

Især unge finder det sandsynligt, at de kunne få brug for en sådan ordning. 71 procent af medlemmerne under 40 år finder det sandsynligt eller meget sandsynligt, og det samme gælder 74 procent i aldersgruppen 40-49 år. Blandt medlemmer i aldersgruppen 50-59 år gælder det 64 procent, og blandt medlemmer i aldersgruppen over 60 år gælder det 42 procent.

Figur 1. Hvor sandsynligt eller usandsynligt tror du, det er, at du kunne få brug for ordninger, hvor du kan stoppe med at arbejde, før du når folkepensionsalderen, fordi du bliver så nedslidt, at du ikke længere er i stand til at passe et normalt arbejde i mere end 2-3 timer om dagen?

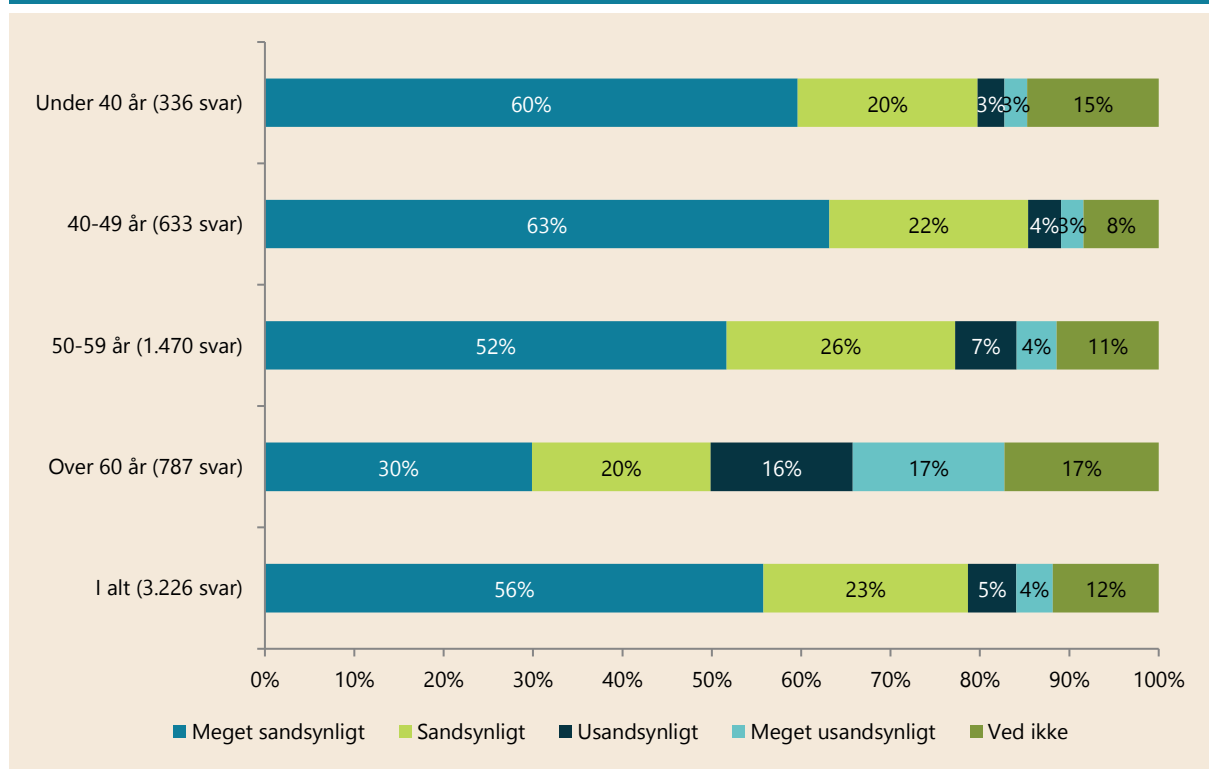
Antal svar fremgår af parenteserne.

8 ud af 10 finder det sandsynligt, at de vil benytte sig af en ret til at gå på pension 2-3 år før den almindelige pensionsalder

Medlemmerne blev spurgt, hvor sandsynligt de tror, det er, at de vil benytte sig af det, hvis de får en ret til at gå på folkepension 2-3 år før den almindelige pensionsalder (figur 2). 56 procent finder det meget sandsynligt, og 23 procent finder det sandsynligt. 15 procent finder det usandsynligt, og 4 procent finder det meget usandsynligt. 12 procent svarer "Ved ikke".

Især medlemmer i fyrrerne (85 %) finder det enten sandsynligt eller meget sandsynligt, at de ville benytte sig af en sådan ret. Lidt færre medlemmer under 40 år (80 %) og medlemmer i aldersgruppen 50-59 år (78 %) gør det samme. Endelig gælder det samme 50 procent af medlemmerne over 60 år.

Figur 2. Det er blevet foreslået at give alle, der er startet tidligt på arbejdsmarkedet en ret til at gå på folkepension 2-3 år før den almindelige pensionsalder. Hvor sandsynligt eller usandsynligt er det, at du ville benytte dig af det, hvis du får en ret til at gå på folkepension 2-3 år før den almindelige pensionsalder?

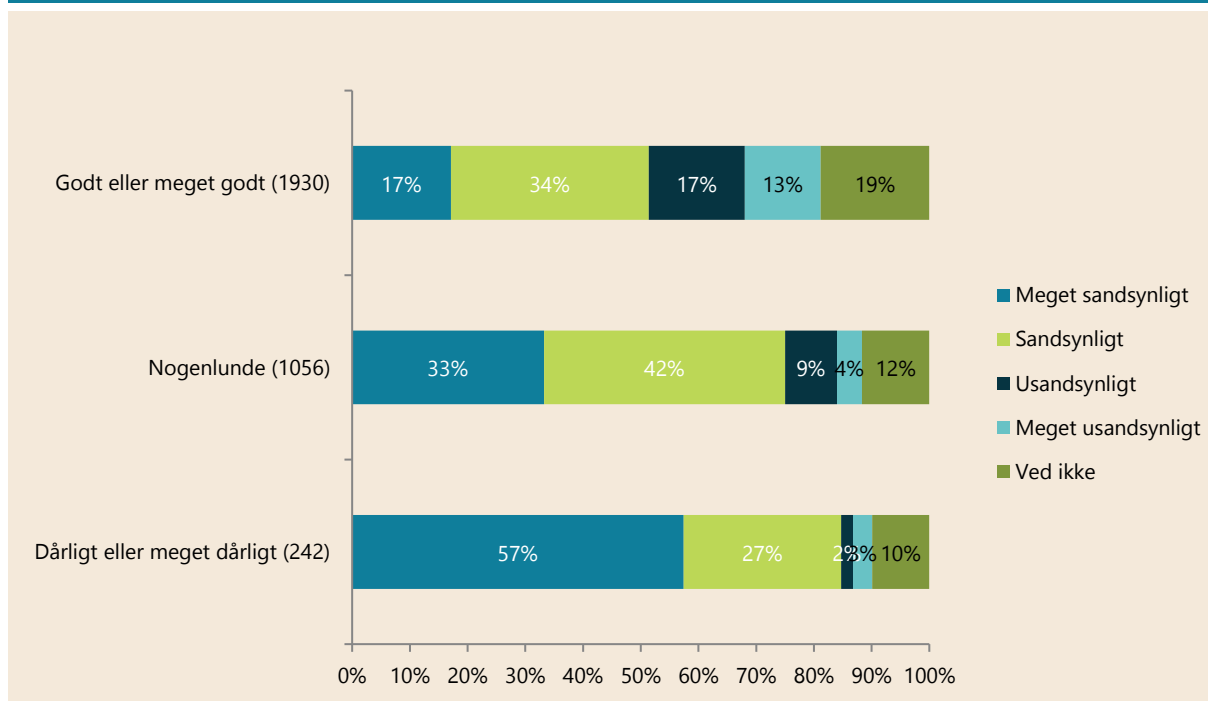

Antal svar fremgår af parenteserne.

Også medlemmer med godt helbred forudser tidlig tilbagetrækning

Halvdelen af FOAs medlemmer, som i dag oplever deres helbred som godt eller meget godt, finder det sandsynligt, at de får brug for ordninger, der gør det muligt at trække sig tilbage før folkepensionsalderen. Det samme gælder 8 ud af 10 medlemmer, som oplever deres helbred som dårligt eller meget dårligt, og 3 ud af 4 medlemmer med et "nogenlunde" helbred.

Figur 3. Hvor sandsynligt eller usandsynligt tror du, det er, at du kunne få brug for ordninger, hvor du kan stoppe med at arbejde, før du når folkepensionsalderen? Krydset med "Hvordan vil du alt i alt vurdere dit helbred?"

Antal svar: 3231.

Anm: Medlemmer, der har svaret "ved ikke" på spørgsmålet om helbred er ikke vist i figuren (3 medlemmer)

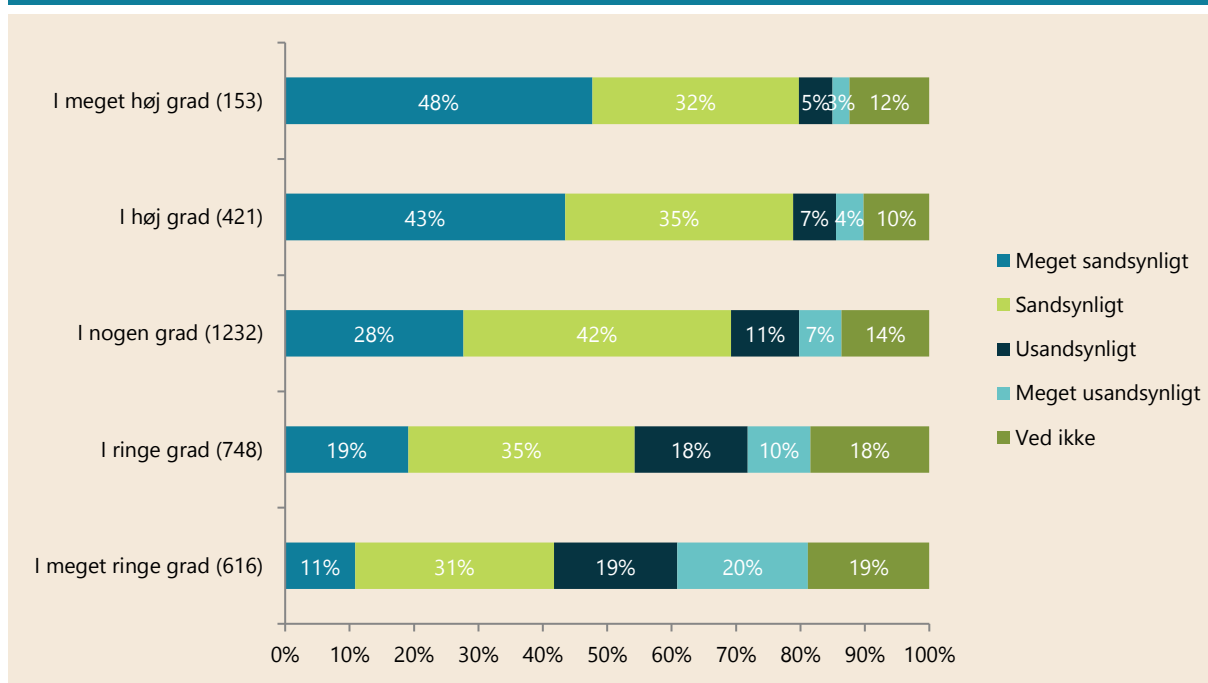
Hele spørgsmålet lød: "Hvor sandsynligt eller usandsynligt tror du, det er, at du kunne få brug for ordninger, hvor du kan stoppe med at arbejde, før du når folkepensionsalderen, fordi du bliver så nedslidt, at du ikke længere er i stand til at passe et normalt arbejde i mere end 2-3 timer om dagen?"

Anm.: I forbindelse med spørgsmålet "Hvordan vil du alt i alt vurdere dit helbred" er svarkategorierne "Godt" og "Meget godt" lagt sammen. Det samme er svarkategorierne "Dårligt" og "Meget dårligt".

Medlemmer med højt arbejdspress forudser tidligere tilbagetrækning

8 ud af 10 medlemmer, der i høj eller meget høj grad føler sig stressede, forventer at få brug for at trække sig tilbage før folkepensionsalderen. Blandt medlemmer, der kun i meget ringe grad føler sig stressede, er det tilsvarende tal 4 ud af 10.

Figur 4. Hvor sandsynligt eller usandsynligt tror du, det er, at du kunne få brug for ordninger, hvor du kan stoppe med at arbejde, før du når folkepensionsalderen? Krydset med "I hvilken grad føler du dig stresset?"

Antal svar: 3231.

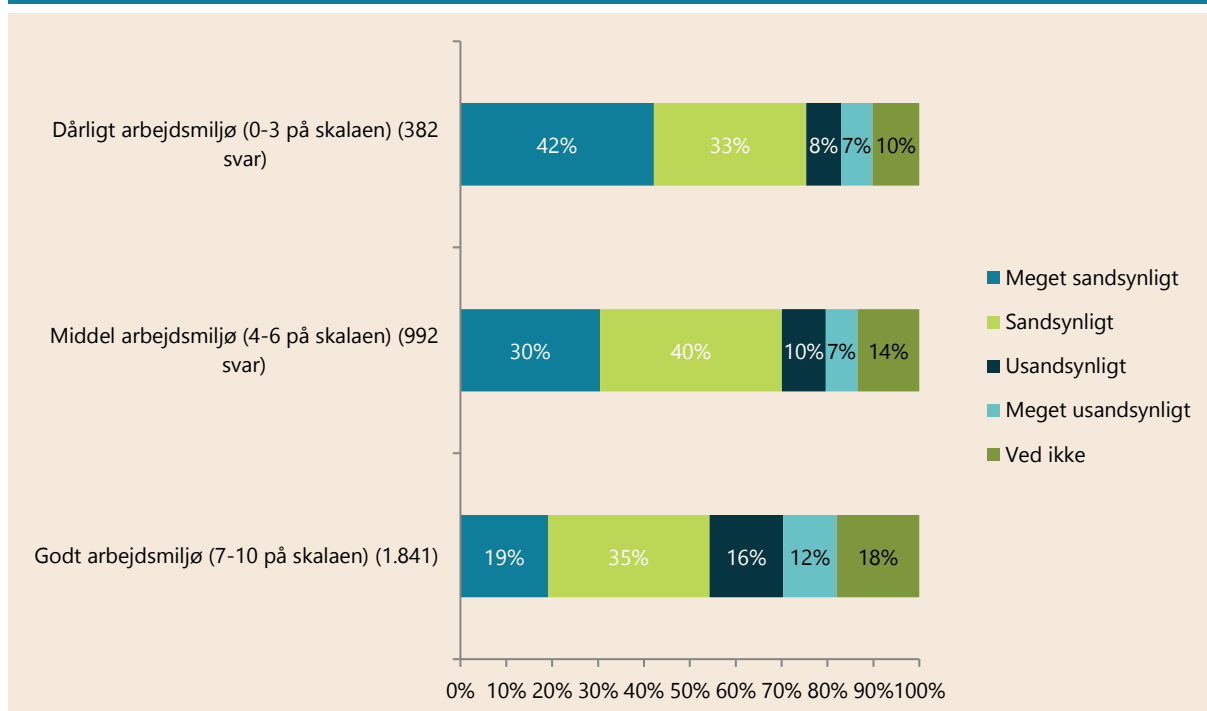
Anm: Medlemmer, der har svaret "ved ikke" på spørgsmålet om stress er ikke vist i figuren (61 medlemmer)

Hele spørgsmålet lød: "Hvor sandsynligt eller usandsynligt tror du, det er, at du kunne få brug for ordninger, hvor du kan stoppe med at arbejde, før du når folkepensionsalderen, fordi du bliver så nedslidt, at du ikke længere er i stand til at passe et normalt arbejde i mere end 2-3 timer om dagen?"

Medlemmer med dårligt arbejdsmiljø forventer ikke at kunne holde til pensionsalderen

3 ud af 4 medlemmer med dårligt arbejdsmiljø finder det sandsynligt, at de må trække sig tilbage før folkepensionsalderen. Det samme gælder lidt over halvdelen af medlemmer med et godt arbejdsmiljø.

Figur 5. Hvor sandsynligt eller usandsynligt tror du, det er, at du kunne få brug for ordninger, hvor du kan stoppe med at arbejde, før du når folkepensionsalderen? Krydset med: "Hvor godt eller dårligt vil du samlet set vurdere dit arbejdsmiljø? (svar på en skala fra 0 til 10, hvor 0 er virkelig dårligt, og 10 er virkelig godt)"

Antal svar fremgår af parenteserne. I alt 3231 svar.

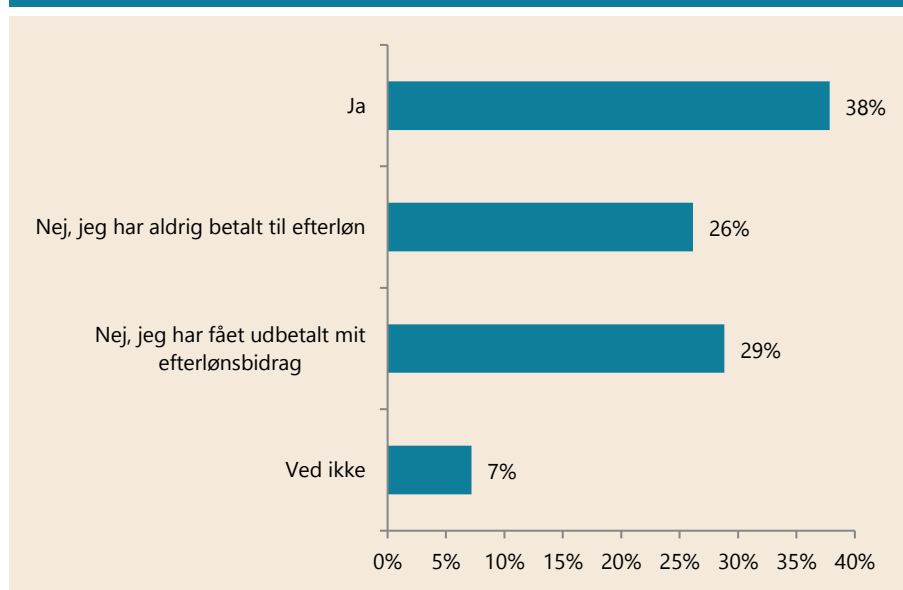
Anm: Medlemmer, der har svaret "ved ikke" på spørgsmålet om arbejdsmiljø er ikke vist i figuren (16 medlemmer)
 Hele spørgsmålet lød: "Hvor sandsynligt eller usandsynligt tror du, det er, at du kunne få brug for ordninger, hvor du kan stoppe med at arbejde, før du når folkepensionsalderen, fordi du bliver så nedslidt, at du ikke længere er i stand til at passe et normalt arbejde i mere end 2-3 timer om dagen?"

3 ud af 10 medlemmer har afmeldt sig efterlønsordningen

Som det fremgår af figur 1, svarer 29 procent af FOAs medlemmer, at de har fået udbetalt deres efterlønsbidrag. Lidt færre, nemlig 26 procent, svarer, at de aldrig har betalt til efterløn, mens 38 procent stadigvæk er tilmeldt ordningen.

7 procent svarer "Ved ikke".

Figur 6. Er du tilsluttet efterlønsordningen?

Antal svar: 3.366.

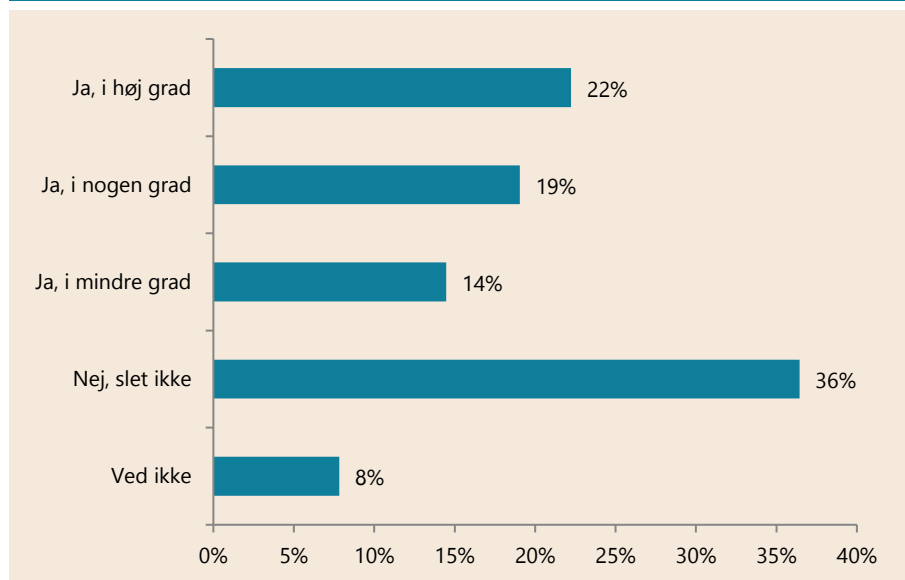
Flere end halvdelen fortryder udbetaling af efterlønsbidrag

De respondenter, der har svaret, at de har fået udbetalt deres efterlønsbidrag, er blevet spurgt, om de har fortrudt dette valg (figur 7).

Samlet set har 55 procent fortrudt udbetalingen af deres efterlønsbidrag. Heraf fortryder 22 procent i høj grad, og 19 procent fortryder i nogen grad, mens 14 procent i mindre grad fortryder det. Lidt over hver tredje (36 %) svarer, at de ikke har fortrudt, at de har fået udbetalt deres efterløn. Dermed har et flertal af forbundets medlemmer fortrudt udbetalingen.

8 procent svarer "Ved ikke".

Figur 7. Har du fortrudt, at du har fået udbetalt dit efterlønsbidrag?

Antal svar: 933.

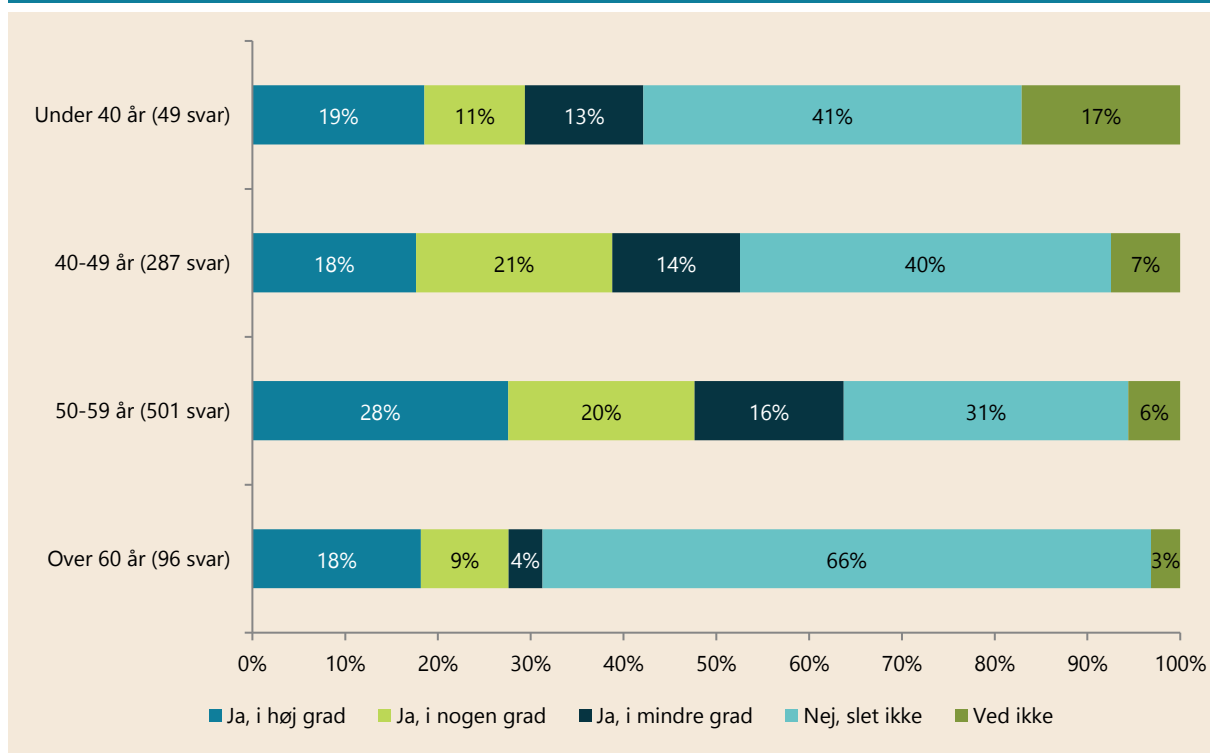
Anm.: Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, der har svaret, at de har fået udbetalt deres efterlønsbidrag.

Knap 2 ud af 3 mellem 50 og 59 år fortryder, at de har fået udbetalt deres efterløn

Spørgsmålet om, hvorvidt medlemmerne har fortrydt, at de har fået udbetalt deres efterlønsbidrag, er i figur 8 opdelt på tre aldersgrupper; 40-49 år, 50-59 år samt 60 år og derover.

64 procent af de 50-59-årige, svarende til knap 2 ud af 3, har svaret, at de i høj grad, i nogen grad eller i mindre grad har fortrydt udbetalingen. Det er en større andel end blandt de tre andre aldersgrupper. Således svarer 43 procent af de unge under 40 år, at de har fortrydt udbetalingen, og det samme gælder blot 31 procent af medlemmerne over 60 år.

Figur 8. Har du fortrydt, at du har fået udbetalt dit efterlønsbidrag? Opdelt i aldersgrupper

Antal svar fremgår af parenteserne.

Anm.: Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, der har svaret, at de har fået udbetalt deres efterlønsbidrag.

Halvdelen af dem, der er tilknyttet efterlønsordningen, vil forlade arbejdsmarkedet, så snart de kan gå på efterløn

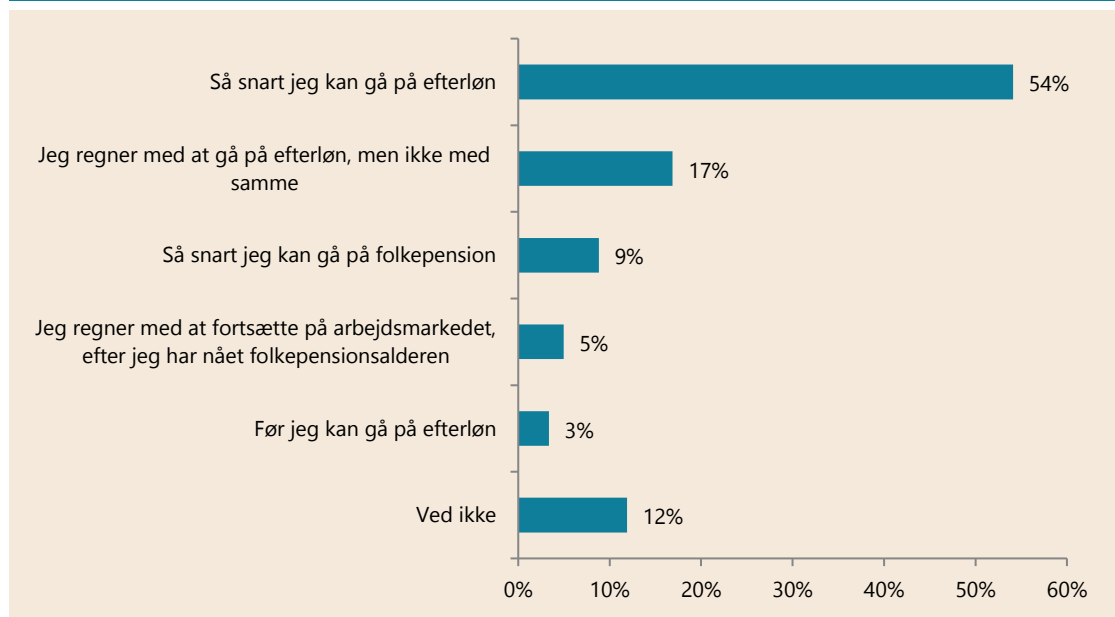
De medlemmer, der stadig er tilmeldt efterlønsordningen, blev spurgt, hvornår de forventer at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet. Figur 9 viser svarene fra medlemmer på 50 år og derover, der er tilmeldt efterlønsordningen.

Lidt flere end halvdelen (54 %) svarer, at de regner med at forlade arbejdsmarkedet, så snart de kan gå på efterløn.

Herudover svarer 17 procent, at de forventer at gå på efterløn, men dog ikke med det samme. 9 procent har en forventning om at trække sig tilbage, så snart de kan gå på folkepension, mens 4 procent forventer at blive på arbejdsmarkedet, også efter de har nået folkepensionsalderen. 3 procent agter at trække sig tilbage, inden de kan gå på efterløn.

12 procent er i tvivl og har svaret "Ved ikke".

Figur 9. Hvornår forventer du at trække dig tilbage fra arbejdsmarkedet?

Antal svar: 1.326

Anm.: Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, der stadig er tilmeldt efterlønsordningen.

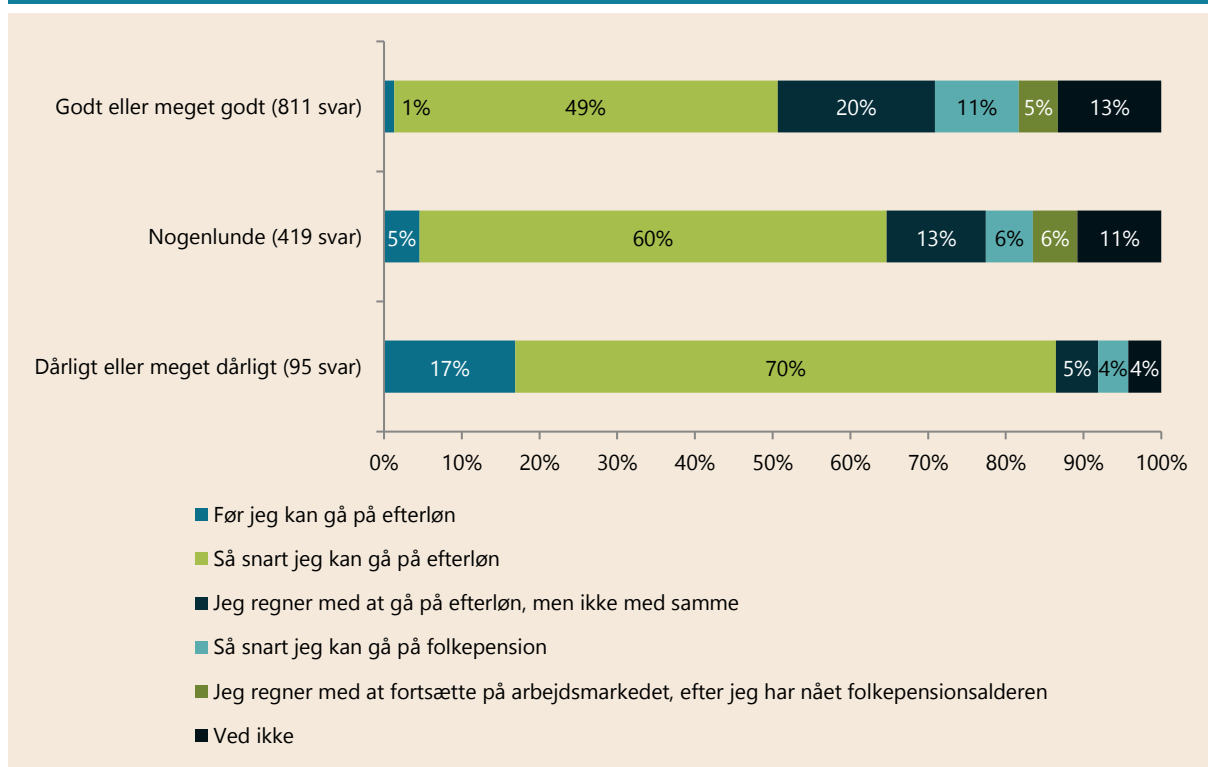
Anm.: Figuren viser kun svarene fra medlemmer på 50 år og derover.

Især medlemmer med dårligt helbred forventer at gå tidligt på efterløn

Især medlemmer, som vurderer deres helbred til at være dårligt, forventer at trække sig tidligt tilbage. Figur 10 viser svar fra medlemmer på 50 år og derover, der er tilmeldt efterlønsordningen.

Blandt medlemmer, der vurderer deres helbred som dårligt eller meget dårligt, svarer 87 procent, at de forventer at trække sig tilbage, før de kan gå på efterløn, eller så snart de kan gå på efterløn. Blandt medlemmer, der vurderer deres helbred som godt eller meget godt, gælder det 50 procent.

Figur 10. Hvornår forventer du at trække dig tilbage fra arbejdsmarkedet? Krydset med: "Hvordan vil du alt i alt vurdere dit helbred?"

Antal svar fremgår af parenteserne.

Anm.: Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, der er tilmeldt efterlønsordningen.

Anm.: Svarene fra dem, der har svaret "Ved ikke" til spørgsmålet om, hvordan de alt i alt vil vurdere deres helbred, er ikke vist i figuren.

Anm.: Figuren viser kun svarene fra medlemmer på 50 år og derover.

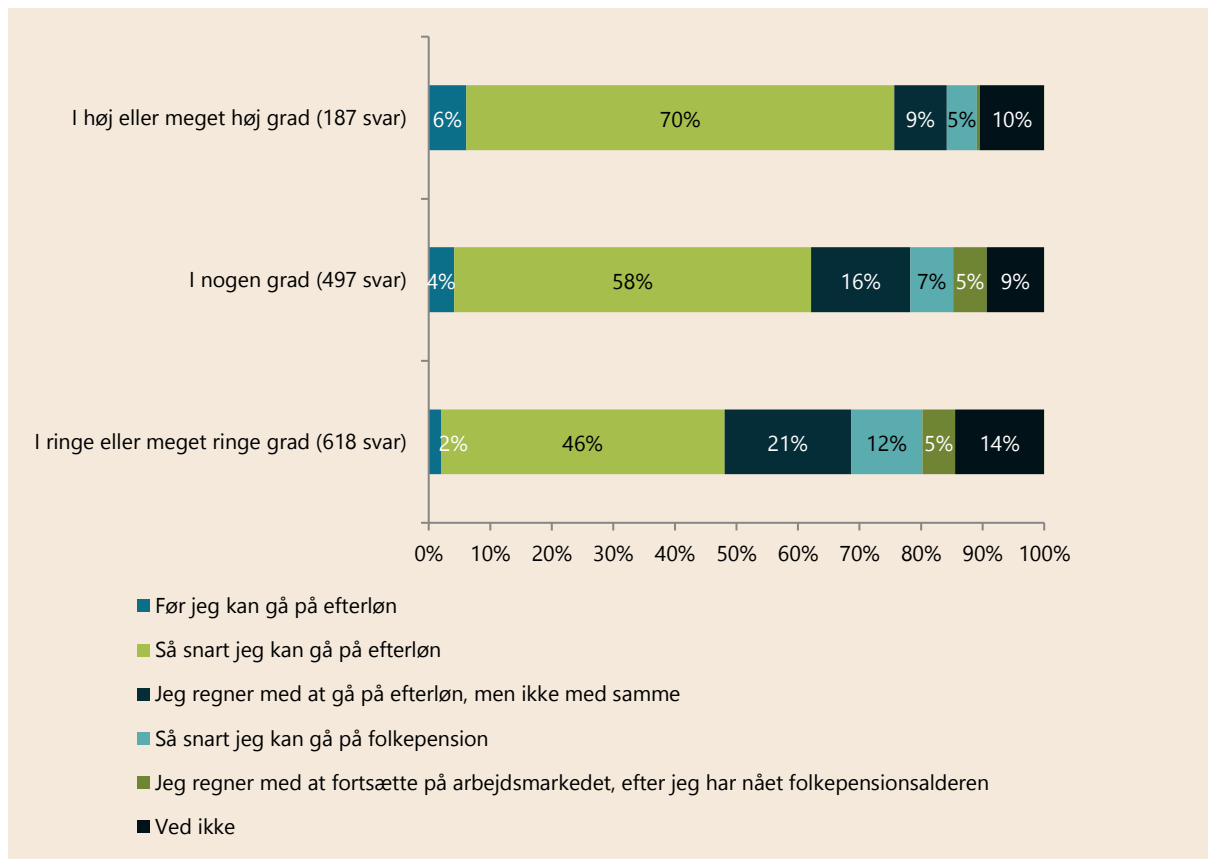
Anm.: I forbindelse med spørgsmålet "Hvordan vil du alt i alt vurdere dit helbred" er svarkategorierne "Godt" og "Meget godt" lagt sammen. Det samme er svarkategorierne "Dårligt" og "Meget dårligt".

Især medlemmer, der føler sig stressede, forventer at gå tidligt på efterløn

Især medlemmer, der føler sig stresset, forventer at trække sig tidligt tilbage fra arbejdsmarkedet. Figur 11 viser svar fra medlemmer på 50 år og derover, der er tilmeldt efterlønsordningen.

Blandt medlemmer, der i høj eller meget høj grad føler sig stresset, forventer 76 procent at trække sig tilbage, før de kan gå på efterløn, eller så snart de kan gå på efterløn. Det samme gælder kun 48 procent af de medlemmer, der i ringe eller meget ringe grad føler sig stresset.

Figur 11. Hvornår forventer du at trække dig tilbage fra arbejdsmarkedet? Krydset med: "I hvilken grad føler du dig stresset?"

Antal svar fremgår af parenteserne.

Anm.: Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, der stadig er tilmeldt efterlønsordningen.

Anm.: Svarene fra dem, der har svaret "Ved ikke" til spørgsmålet om, i hvilken grad de føler sig stresset, er ikke vist i figuren.

Anm.: Figuren viser kun svarene fra medlemmer på 50 år og derover.

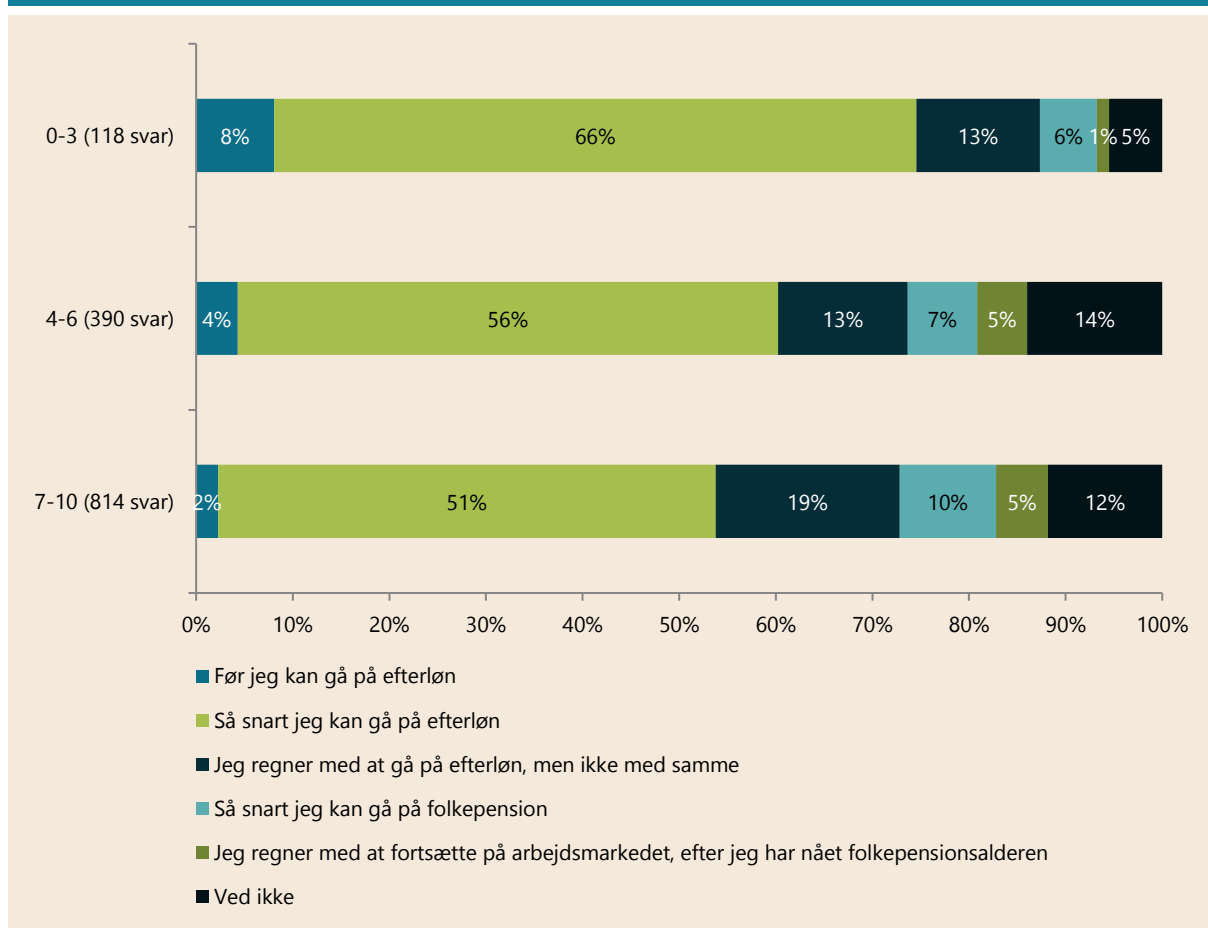
Anm.: I forbindelse med spørgsmålet "I hvilken grad føler du dig stresset" er svarkategorierne "I høj grad" og "I meget høj grad" lagt sammen. Det samme er svarkategorierne "I ringe grad" og "I meget ringe grad".

Især medlemmer, der vurderer deres arbejdsmiljø som dårligt, forventer at gå tidligt på efterløn

Især medlemmer, der vurderer deres arbejdsmiljø som dårligt, forventer at trække sig tidligt tilbage fra arbejdsmarkedet. Figur 12 viser svar fra medlemmer på 50 år og derover, der er tilmeldt efterlønsordningen.

Blandt medlemmer, der vurderer deres arbejdsmiljø til mellem 0 og 3 på en skala fra 0 til 10, forventer 74 procent at trække sig tilbage, før de kan gå på efterløn, eller så snart de kan gå på efterløn. Det samme gælder kun 53 procent af de medlemmer, der vurderer deres arbejdsmiljø til mellem 7 og 10 på skalaen.

Figur 12. Hvornår forventer du at trække dig tilbage fra arbejdsmarkedet? Krydset med: "Hvor godt eller dårligt vil du samlet set vurdere dit arbejdsmiljø? (svar på en skala fra 0 til 10, hvor 0 er virkelig dårligt, og 10 er virkelig godt)"

Antal svar fremgår af parenteserne.

Anm.: Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, der stadig er tilmeldt efterlønsordningen.

Anm.: Svarene fra dem, der har svaret "Ved ikke" til spørgsmålet om, hvor godt eller dårligt de samlet set vil vurdere deres arbejdsmiljø, er ikke vist i figuren.

Anm.: Figuren viser kun svarene fra medlemmer på 50 år og derover.

Anm.: I forbindelse med spørgsmålet "Hvor godt eller dårligt vil du samlet set vurdere dit arbejdsmiljø" er svarkategorierne 0, 1, 2 og 3 lagt sammen. Det samme er svarkategorierne 4, 5 og 6 samt svarkategorierne 7, 8, 9 og 10.

Medlemmernes kommentarer

Afslutningsvis have undersøgelsens deltagere mulighed for at skrive en kommentar til emnet om pension og tilbagetrækning. Det har 205 valgt at gøre. Nedenfor opsummeres de emner, som medlemmerne oftest nævner.

- 43 medlemmer skriver, at de er nedslidt eller frygter at blive nedslidt, inden de kan trække sig tilbage. Flere pointerer, at man godt kan være nedslidt, selvom man ikke har været inden for det samme fag gennem et helt arbejdsliv, og selvom man ikke har været på arbejdsmarkedet i 40 år:

Hvis ikke der meget hurtigt sker en drastisk ændring i den daglige arbejdsbyrde på mig selv og mine kolleger i det her fag, så vil der være en kæmpe stor procentdel, der ikke er arbejdsdygtige, til de når pensionsalderen.

Social- og Sundhedsassistent ansat på et plejehjem

- 43 medlemmer skriver, at de ønsker større valgfrihed i forbindelse med deres tilbagetrækning. Nogle ønsker at kunne trække sig tilbage tidligere. Andre ønsker mere fleksible seniorordninger, som giver flere fridage eller mulighed for at gå ned i tid.

Hvorfor skal vi være nedslidte for at gå på pension? Det forstår jeg bare ikke.

Pædagogmedhjælper eller pædagogisk assistent ansat i en daginstitution

- 37 medlemmer skriver, at de ønsker at supplere deres pension med et job, fordi de gerne vil fortsætte med at arbejde.

Jeg vil gerne arbejde så længe som muligt. For at det kan lade sig gøre, skal jeg enten skifte branche, eller allerhelst få nogle bedre arbejdsforhold.

Social- og sundhedsassistent ansat i socialpsykiatrien

- 12 medlemmer skriver, at de frygter at få svært ved at få økonomien til at hænge sammen, når de trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet. Mange skriver, at de derfor føler sig tvunget til at arbejde så længe som muligt.

Tænker at arbejde til jeg falder død om. Jeg har ikke råd til at gå på pension.

Social- og sundhedsassistent ansat på et plejehjem

- 10 medlemmer udtrykker utilfredshed med, at det ikke kan betale sig at arbejde ved siden af efterlønnen.

Jeg er 63 år og har fået mit efterlønsbevis. Jeg kan godt lide mit arbejde og nyder at komme ud til borgerne. Jeg synes, det er ærgerligt at modregningen i efterlønnen er så stor, så jeg ikke får noget ud af at arbejde, hvis jeg er efterlønner. Jeg ville gerne gå på efterløn og stadig arbejde mellem 2 og 3 dage om ugen.

Sygehjælper ansat i hjemmeplejen

- 9 medlemmer skriver, at de har svært ved at forstå reglerne for efterløn og pension og mangler overblik over deres muligheder for tilbagetrækning. Flere ønsker sig således bedre muligheder for at få rådgivning om tilbagetrækning.

Det er meget uoverskueligt, hvad man har, hvis man går af før tid, da det ikke er til at vide, hvad der modregnes, og hvad der ikke modregnes. Der bliver hele tiden lavet om på reglerne.

Social- og sundhedsassistent ansat i socialpsykiatrien

Metode

Indsamlingsperiode

Undersøgelsen er gennemført i perioden 4. juni til 17. juni 2019.

Indsamlingsmetode

Data er indsamlet i en spørgeskemaundersøgelse udsendt til FOAs elektroniske medlemspanel. Der blev udsendt én påmindelse til deltagerne. Undersøgelsen vedrørte også andre emner end pension og efterløn.

Målgruppen

Målgruppen for undersøgelsen er FOAs erhvervsaktive medlemmer, som er i arbejde. Da det kun er et udsnit af disse medlemmer, der har deltaget i undersøgelsen, er alle analyser forbundet med en statistisk usikkerhed. Alle sammenhænge og forskelle, der beskrives i teksten, er testet statistisk signifikante på et signifikansniveau på minimum 95 %. Hermed kan vi med minimum 95 % sikkerhed sige, at der er tale om statistisk sikre sammenhænge og forskelle og ikke blot tilfældigheder. Fremhæves forskelle i teksten, som ikke er statistisk sikre, vil det blive kommenteret.

Antal besvarelser og svarprocent

I alt blev 10.505 erhvervsaktive medlemmer inviteret til undersøgelsen. Det viste sig, at 97 e-mailadresser var uvirksomme. Det reelle antal inviterede var således 10.408. 3.813 medlemmer, svarende til 37 procent, gennemførte undersøgelsen fuldt ud eller delvist. 35 procent svarede på alle spørgsmål, mens 2 procent afgav nogle svar. I alt svarede 3.366 medlemmer på et eller flere spørgsmål, der indgår i dette notat.

Repræsentativitet og vægtning af data

Stikprøven er undersøgt for repræsentativitet på parametrene sektor, tillidshverv og alder. Repræsentativitetsanalysen viser, at Kost- og Servicesektoren og Pædagogisk Sektor er underrepræsenterede, mens Social- og Sundhedssektoren og Teknik- og Servicesektoren er overrepræsenterede. Analysen viser desuden, at unge under 30 år og medlemmer i alderen 30-39 år er underrepræsenterede, mens medlemmer i aldersgrupperne 50-59 år og 60 år og derover er overrepræsenterede. Stikprøven er repræsentativ på medlemmer i alderen 40-49 år. Medlemmer med tillidshverv (dvs. tillidsrepræsentanter, fællestillidsrepræsentanter og arbejdsmiljørepræsentanter) er overrepræsenterede i stikprøven, mens medlemmer uden tillidshverv er underrepræsenterede.

Data er vægtet for sektor og alder.